

EBA/GL/2023/03

31. března 2023

Obecné pokyny,

kterými se mění obecné pokyny EBA/2021/02 podle článku 17 a čl. 18 odst. 4 směrnice (EU) 2015/849 o hloubkové kontrole klienta a faktorech, které by úvěrové a finanční instituce měly vzít v úvahu při posuzování rizika praní peněz a financování terorismu souvisejícího s jednotlivými obchodními vztahy a příležitostnými transakcemi („obecné pokyny k rizikovým faktorům praní peněz a financování terorismu“)

1. Povinnost dodržování obecných pokynů a oznamovací povinnost

Status těchto obecných pokynů

1. Tento dokument obsahuje obecné pokyny vydané podle článku 16 nařízení (EU) č. 1093/2010¹. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 musí příslušné orgány a úvěrové a finanční instituce vynaložit veškeré úsilí, aby se těmito obecnými pokyny řídily.
2. Obecné pokyny formulují názor orgánu EBA na náležité postupy dohledu v rámci Evropského systému dohledu nad finančním trhem nebo na to, jak by unijní právní předpisy měly být uplatňovány v konkrétní oblasti. Příslušné orgány ve smyslu čl. 4 bodu 2 nařízení (EU) č. 1093/2010, na které se tyto obecné pokyny vztahují, by se jimi měly řídit a začlenit je do svých postupů (např. pozměněním svého právního rámce nebo dohledových postupů), včetně případů, kdy jsou obecné pokyny zaměřeny v první řadě na instituce.

Oznamovací povinnost

3. V souladu s čl. 16 odst. 3 nařízení (EU) č. 1093/2010 musí příslušné orgány do 03.10.2023 orgánu EBA oznámit, zda se těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit, a v opačném případě uvést do tohoto data důvody, proč se jimi neřídí či nehodlají řídit. Neposkytnou-li příslušné orgány oznámení v této lhůtě, bude mít orgán EBA za to, že se těmito obecnými pokyny neřídí nebo nehodlají řídit. Oznámení by měla být zaslána na formuláři, který je k dispozici na internetových stránkách orgánu EBA, s označením „EBA/GL/2023/03“. Oznámení by měly předložit osoby s příslušným oprávněním oznamovat, zda se jejich příslušné orgány těmito obecnými pokyny řídí nebo hodlají řídit. Jakoukoli změnu stavu dodržování obecných pokynů je rovněž nutno oznámit orgánu EBA.
4. Oznámení budou zveřejněna na internetových stránkách orgánu EBA v souladu s čl. 16 odst. 3.

¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1093/2010 ze dne 24. listopadu 2010 o zřízení Evropského orgánu dohledu (Evropského orgánu pro bankovníctví), o změně rozhodnutí č. 716/2009/ES a o zrušení rozhodnutí Komise 2009/78/ES (Úř. věst. L 331, 15.12.2010, s. 12).

2. Předmět, oblast působnosti a definice

Definice

5. Pro účely těchto novelizovaných obecných pokynů se použije tato definice:

Neziskové organizace

Neziskovou organizací se rozumí právnická osoba nebo právní uspořádání nebo organizace, jež se zabývá především shromažďováním a/nebo vyplácením finančních prostředků například na dobročinné, náboženské, kulturní, vzdělávací, sociální či spolkové účely.

3. Provádění

Datum použití

6. Tyto obecné pokyny se použijí od 03.11.2023.

4. Obecný pokyn pro klienty, kterými jsou neziskové organizace

Obecný pokyn č. 2.7 písm. d) se nahrazuje tímto:

2.7 d) Pokud je klient neziskovou organizací, podniky by měly uplatnit kritéria uvedená v příloze.

Doplňuje se příloha, která zní:

Příloha: Klienti, kterými jsou neziskové organizace

1. Při prvním posuzování rizikového profilu klienta nebo potenciálního klienta, který je neziskovou organizací, by podniky měly zajistit, aby získaly náležité povědomí o správě a řízení neziskové organizace, způsobu jejího financování, její činnosti, místu jejího působení a jejích beneficiitech. Ne všechny neziskové organizace jsou vystaveny podobnému riziku praní peněz a financování terorismu a podniky by měly přijmout opatření zohledňující míru rizika, aby pochopily:
 - a) kdo ovládá klienta a kdo jsou jeho skuteční majitelé. V rámci toho by podniky měly identifikovat svěrenské správce neziskové organizace nebo rovnocenné subjekty, její řídicí orgán a jakoukoli jinou osobu, která neziskovou organizaci ovládá či ovlivňuje. Za tímto účelem by podniky měly vzít v úvahu informace, jako je právní status neziskové organizace, popis struktury její správy a řízení a/nebo seznam právních zástupců;
 - b) způsob financování neziskové organizace (soukromé dary, veřejné prostředky atd.). Za tímto účelem by podniky měly vzít v úvahu informace o dárcovské základně, zdrojích financování a způsobech získávání finančních prostředků, jako jsou výroční zprávy a účetní závěrky;
 - c) jaké jsou cíle činnosti klienta. Za tímto účelem by podniky měly vzít v úvahu informace, jako je prohlášení klienta o poslání, seznam jeho programů a souvisejících rozpočtů, činností a poskytovaných služeb;
 - d) které kategorie beneficiitů mají prospěch z činnosti klienta (např. uprchlíci, právní subjekty, které dostávají pomoc prostřednictvím služeb neziskové organizace apod.). Dokumentace shromážděná za tímto účelem může obsahovat prohlášení o poslání nebo dokumenty související s kampaní;
 - e) jaké transakce bude nezisková organizace pravděpodobně požadovat na základě svých cílů a profilu činnosti, včetně plateb zaměstnancům nebo poskytovatelům služeb vyslaným do zahraničí, a očekávané četnosti, objemu a místa určení těchto transakcí. Za tímto účelem by podniky měly vzít v úvahu informace, jako jsou organizační schémata, vysvětlení organizační struktury neziskové organizace, seznam jurisdikcí, v nichž jsou zaměstnancům vypláceny platy, a počet zaměstnanců, kterým jsou v jednotlivých jurisdikcích vypláceny platy;
 - f) kde nezisková organizace provádí své programy a/nebo operace, zejména zda nezisková organizace vykonává svou činnost pouze na vnitrostátní úrovni, nebo v jiných jurisdikcích spojených s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu a ve vysoce rizikových třetích zemích. Za tímto účelem by podniky měly vzít v úvahu informace, jako je seznam všech programů, činností a služeb poskytovaných neziskovou organizací a seznam obsluhovaných zeměpisných oblastí, včetně sídla a operačních oblastí. Pro účely obecného pokynu č. 8 by podniky měly rovněž posoudit, zda je pravděpodobné, že transakce neziskové organizace zahrnují provádění plateb s institucí ze třetí země.

2. Při určování rizika spojeného s klienty, kterými jsou neziskové organizace, by podniky měly zvážit alespoň tyto rizikové faktory a posoudit je na základě míry rizika:

Správa a řízení a výkon kontroly

- a) Má nezisková organizace právní status podle vnitrostátního práva nebo podle práva jiného členského státu? Existuje dokumentace, která stanoví způsob správy a řízení a identifikuje svěřenské správce neziskové organizace, členy řídicího orgánu nebo jiné osoby, jež neziskovou organizaci ovládají?
- b) Vyžaduje právní struktura neziskové organizace za účelem zřízení prokázání řídicích schopností pokladníka nebo vedoucích pracovníků?
- c) Vyžaduje právní struktura neziskové organizace každoroční zveřejňování účetní závěrky?

Zjištění týkající se dobré pověsti / negativních zpráv v médiích

- d) Do jaké míry je pro podniky obtížné prokázat dobrou pověst neziskové organizace a jejích vedoucích pracovníků? Existuje dobrý důvod, proč to může být obtížné, například proto, že nezisková organizace byla založena teprve nedávno, například v posledních 12 měsících?
- e) Je nezisková organizace podle relevantních, spolehlivých a nezávislých zdrojů spojována s extremismem, extremistickou propagandou nebo sympatizováním s terorismem a teroristickou činností?
- f) Byla nezisková organizace podle relevantních, spolehlivých a nezávislých zdrojů zapojena do protiprávního jednání nebo trestné činnosti, včetně případů souvisejících s praním peněz a financováním terorismu?

Způsoby financování

- g) Je financování neziskové organizace transparentní a kontrolovatelné nebo je obtížné je dohledat? Dokumentuje nezisková organizace veřejně své zdroje financování a jsou tyto zdroje předmětem externích auditů?
- h) Jsou způsoby financování neziskové organizace spojeny s riziky praní peněz a financování terorismu? Spoléhá se nezisková organizace zcela nebo velkou měrou na dary, kryptoaktiva nebo skupinové financování? Nebo jsou zdroje finančních prostředků neziskové organizace poskytovány prostřednictvím platebního systému?
- i) Je nezisková organizace financována částečně nebo převážně soukromými dárci nebo dárci z jurisdikcí spojených s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu nebo z vysoce rizikových třetích zemí, u nichž byly zjištěny strategické nedostatky v jejich režimu pro boj proti praní peněz a financování terorismu?

Operace v jurisdikcích spojených s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu a ve vysoce rizikových třetích zemích

- j) Působí nezisková organizace nebo poskytuje pomoc v jurisdikcích spojených s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu (vyhodnocenými na základě rizikových faktorů stanovených v hlavě I těchto obecných pokynů) nebo ve vysoce rizikových třetích zemích (identifikovaných Komisí v souladu s čl. 9 odst. 2 směrnice (EU) 2015/849) nebo v oblastech konfliktů?
 - k) Využívá nezisková organizace v takových případech při provádění své činnosti třetí strany nebo zprostředkovatele a je schopna vysvětlit povahu plnění úkolů? Je nezisková organizace v této souvislosti schopna sledovat plnění úkolů těmito třetími stranami a vykonávat nad nimi odpovídající dohled?
 - l) Je pravděpodobné, že obchodní vztah s neziskovou organizací bude zahrnovat provádění transakcí s respondenční institucí nacházející se v jurisdikcích spojených s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu nebo ve vysoce rizikových třetích zemích?
3. Podniky by měly zvážit rovněž alespoň tyto faktory, které mohou přispět ke snížení rizik:
- a) Úlohy a povinnosti řídicího orgánu neziskové organizace a jejích vedoucích pracovníků jsou jasně zdokumentovány.
 - b) Nezisková organizace má zákonnou povinnost každoročně zveřejňovat svou účetní závěrku nebo vydávat výroční zprávu, která uvádí zdroje finančních prostředků, hlavní účel činností neziskové organizace a kategorie beneficentů jejích programů.
 - c) Nezisková organizace může prokázat, že je nebo byla předmětem nezávislých přezkumů nebo externích auditů.
 - d) Podle relevantních, spolehlivých a nezávislých zdrojů má nezisková organizace u veřejnosti dobrou pověst.
 - e) Nezisková organizace dostává finanční prostředky od vlád, nadnárodních nebo mezinárodních organizací, které nejsou spojeny s vysoce rizikovými třetími zeměmi nebo jurisdikcemi s vyššími riziky praní peněz a financování terorismu, a zdroj jejích finančních prostředků lze jednoznačně určit.
 - f) Nezisková organizace nemá žádné vazby na vysoce rizikové třetí země, nebo pokud je má, může prokázat, že přijala vhodná opatření ke zmírnění rizik praní peněz a financování terorismu (například určením pracovníků odpovědných za dodržování předpisů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu nebo navržením postupů pro určení kategorií beneficentů neziskové organizace a posouzení rizik praní peněz a financování terorismu s nimi spojených).
 - g) Činnosti a beneficenti neziskové organizace ji nevystavují vyšším rizikům praní peněz a financování terorismu.

- h) Nezisková organizace poskytuje pomoc a podporu jednotlivcům pouze prostřednictvím přímé materiální pomoci, jako je poskytování IT vybavení nebo zdravotnických prostředků.
4. Pokud nezisková organizace vykonává činnost v jurisdikcích, které podléhají sankcím EU nebo OSN, měly by podniky zjistit, zda využívá jakýchkoli ustanovení týkajících se humanitární pomoci a výjimek v rámci režimů finančních sankcí EU/OSN, jako jsou humanitární výjimky. Při rozhodování o způsobu obsluhy těchto zákazníků a v souladu se svými vlastními povinnostmi týkajícími se zmrazení majetku, by podniky měly získat důkazy, které poskytují přiměřenou jistotu, že nezisková organizace vykonává svou činnost v těchto jurisdikcích v souladu s výjimkami stanovenými v rámci režimu nebo že využívá výjimky udělené relevantním příslušným orgánem.
5. Pro účely počátečního prověřování a po navázání obchodního vztahu po celou dobu jeho trvání by podniky měly přijmout nezbytná opatření k pochopení způsobu, jakým nezisková organizace funguje a vykonává svou činnost. Podniky, které pravděpodobně budou mít klienty, které jsou neziskovými organizacemi, například kvůli tomu, že poskytují služby převodu peněz nebo služby běžného účtu, by měly zvážit zřízení zvláštního kontaktního místa pro tuto konkrétní kategorii klientů, aby bylo možné náležitě porozumět struktuře a způsobu fungování tohoto sektoru.